

som de øvrige Hartkornseiere kunne have ved at Sagen afgjøres paa den Maade, som er vedtaget af Folkethinget, er overordentlig lille. Det privilegerede Hartkorn er kun $\frac{1}{4}$ af hele Hartkornet, den Deel af Skatten, hvorfor dette Hartkorn nu er befriet, er kun $\frac{2}{7}$ af hele Landsskatten, og her er ikke Spørgsmaal enten om at vedligeholde eller at betage dem den uden Erstatning, men blot om Størrelsen af Erstatning, saa at Forstjellen, der kan opstaae for Besidderne af det øvrige Hartkorn, efter som den ene Erstatning gives eller den anden, er meget ubetydelig, især da Forstjellen jo ikke falder paa Hartkornet alene, men Erstatning jo maa gives af Landets samtlige Indtægter, hvoraf Hartkornskatten vel udgjør en temmelig betydelig Deel, men dog langt fra den større Deel, og hvis man altsaa vilde opfinde, af hvad Interesse det kan være for hver Lønde uprivilegeret Hartkorn, at Erstatningen var bleven saaledes nedsat for visse Hartkornklasser, vilde det vise sig, at den er yderst ubetydelig.

Finantsministeren: Der var et Udtryk i den sidste ærede Talers Foredrag, som den ærede Taler ogsaa betjente sig af under sit første Foredrag, nemlig, at der fra Folkethingets Side kun skulde være givet Bederlag som en Naade. Dette maa jeg tillade mig at benægte, at Folkethingets Majoritet kun skulde have tilfagt Bederlaget som en Naade. Det har vistnok været ytret fra enkelte Sider, at der hverken ifølge Retfærdigheds- eller Billighedskrav tilkom Eierne af privilegeret Hartkorn Erstatning for Skatteudjævningen; men jeg troer med den allerstørste Føie at kunne sige, at Folkethinget har deels af Retfærdigheds-, — om ikke den strenge Retts-, — deels af Billighedshensyn afstemt saaledes over Loven, som det foreliggende Udkast viser.

Dahl: Den Sag, som vi have for, har altid været for mig af største Interesse. Det har altid forekommet mig, at det er noget i Principet Uretfærdigt, at der skulde være 2 Slags Hartkorn, eet, hvoraf der kun svarede en Deel af Skatterne, uagtet de Jorder, hvoraf de svarede, vare af samme Slags, som de andre, og det har navnlig især med Hensyn til de communale Afgifter forekommet mig i sit Princip uretfærdigt og i det Hele over-

maade uheldigt, at en Eiendomsbesidder i Sagen skulde kunne sige: „Jeg vil tjøre paa den Bet, som vi begge have lige megen Nytte af, men jeg vil Intet betale til dens Vedligeholdelse“. Et saadant Forhold har jeg altid ønsket snarest muligt maatte ophøre, og det glæder mig, at det er kommet saavidt, at det nu staar for Døren. Men jeg vil derfor ogsaa ansee det for høist uheldigt, om Sagen skulde nu skydes længere tilbage. Jeg erkender viligt, at der i denne Sag maa gjøres stor Forskjel paa de communale Byrder og de egentlige kongelige Skatter. De communale Byrder erkender jeg, at der ikke bør gives Erstatning for; jeg erkender det af de Grunde, som det ærede 5te Medlem for 1ste Balsfreds (Orsted) har anført, og jeg troer, man dertil kan sige, at, saaledes som Forholdene tidligere have været, har det privilegerede Hartkorn egentlig indtil den senere Tid udredet de communale Byrder, igennem det hoverpligtige Fæstegods, men med Hensyn til de egentlige kongelige Skatter, da stiller Sagen sig ganske anderledes for mig, og jeg kan ikke nægte, at der i Lovgivningen og Regjeringens Foranstaltninger ere saa mange Grunde, der kunne lede mig til at tillægge dem en noget større Betydning, end man i Almindelighed eller Pluraliteten vil tillægge dem. Jeg er temmelig tilbøielig til at troe, at der er, om ikke en retfærdig Fordring paa fuldstændig Erstatning, saa dog noget nær dette. Regjeringen har foruden disse forskjellige Lovbestemmelser, som den samme ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavn har omtalt, ved forskellige Regjerings handlinger udtalt sig for det samme Princip, og disse Regjeringens Foretagender ere byggede paa samme Princip, Regjeringen har, hvilket jeg ikke har seet er blevet fremhævet, solgt Retten til at blive anseet som privilegeret Hartkorn, den har ladet sig betale denne Ret og har derved, saaledes forekommer det mig, gjort det til Gjenstand for Handel og Wandel, altsaa overført det til saadanne Rettsforhold, der, strengt taget, ikke synes mig at kunne hæves, uden at begge Parter ere enige derom eller uden at der ialtfald gives fuld Erstatning. Jeg vil indrømme, at Sagen er tvivlsom; men det forekommer mig, at man